

УДК 81-115:81'44:811.161.2+811.111

DOI <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2023-207-47>

ОСОБЛИВОСТІ ОПОЗИЦІЙНОЇ СЕМАНТИКИ УКРАЇНСЬКИХ ТА АНГЛІЙСЬКИХ ПАРЕМІЙ ІЗ КОМПОНЕНТОМ *КРАЩЕ, НІЖ... / BETTER THAN...*

FEATURES OF OPPOSITION SEMANTICS OF UKRAINIAN AND ENGLISH PAROEMIAS WITH COMPONENT *BETTER THAN...*

Шульга С.Я.,

orcid.org/0009-0009-2011-0155

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов

філологічного факультету

Придністровського державного університету імені Т.Г. Шевченка

У статті уявлено опозиційно-компаративну семантику українських і англійських паремій з лексичним маркером порівняння *краще, ніж, better than*. Порівняння як базовий чинник протиставлення акумулює систему переконань, цінностей, уявлень про дійсність, зберігає уявлення про мовну картину світу, зокрема національне мислення, менталітет етносу, життєву мудрість і досвід, аналіз та когнітивний ракурс сприйняття людиною навколишньої дійсності.

Реалізація компаративно-зіставної семантики досліджуваних паремій досягається необхідним набором ключових компонентів у структурно-семантичному складі паремії: а) щонайменше два елементи, які зіставляються у прямому чи метафоричному осмисленні; б) синтаксичний маркер порівняння, зіставлення; в) кількісний маркер як семантичний посилювач змісту паремії, подекуди узагальнений, імпліцитного або експліцитного вираження. На синтаксичному рівні досліджувані паремійні одиниці тяжіють до безособових структур узагальненої очевидності.

Уявлено структурні компаративно-опозиційні моделі на кшталт: 1) А (подекуди відсутність А) краще Б, опозиційна семантика реалізується на зіставленні явищ, фактів, подій узагальненої дійсності; 2) будь-яке А краще відсутності будь-якого Б; 3) два (кілька) А краще, ніж Б із експліцитним кількісним показником; 4) одне А краще, ніж кілька (два) Б із експліцитним кількісним показником.

Встановлено, що паремійний фонд української та англійської мови, послуговуючись провербіальними одиницями компаративно-зіставної семантики, засвідчує збіжності в репрезентації образності картини світу щодо явищ оточуваної дійсності, соціальної діяльності, поведінкового етикету, збереження й передачі історичного досвіду поколінь тощо. Непродуктивні розбіжності простежено у комунікативній спрямованості досліджуваних паремій, а також у відтінках опозиційного зіставлення.

Ключові слова: паремія, опозиція, порівняння, краще ніж, структура.

The paper deals with the oppositional-comparative semantics of Ukrainian and English paroemias with a lexical marker of comparison *better than*. Comparison as a basic factor of opposition accumulates a system of beliefs, values, ideas about reality, preserves the idea of the linguistic picture of the world, in particular national thinking, ethnic mentality, life wisdom and experience, analysis and cognitive perspective of a person's perception of the surrounding reality.

The implementation of the comparative-oppositional semantics of the studied paroemias is achieved with the participation of the necessary set of key components in the structural-semantic composition of proverb: a) at least two elements that are compared in direct or metaphorical understanding; b) syntactic marker of comparison, opposition; c) a quantitative marker as a semantic enhancer of the content of paremia, sometimes a generalized implicit or explicit expression. At the syntactic level, the studied units tend to impersonal structures of generalized obviousness.

Structural comparative-oppositional models have been outlined as follows: 1) A (sometimes absence of A) is better than B, oppositional semantics is implemented on comparable phenomena, facts, events of generalized reality; 2) any A is preferable to the absence of any B; 3) two (several) A is better than B with an explicit quantitative indicator; 4) one A is better than several (two) B with an explicit quantitative indicator.

It has been determined that the paremia fund of Ukrainian and English, using verification units of comparative-oppositional semantics, testifies to coincidences in the representation of the imagery of the picture of the world in relation to the phenomena of the surrounding reality, social activity, behavioral etiquette, preservation and transfer of historical experience of generation, etc. Unproductive discrepancies have been traced both in the communicative orientation of the studied paremias and in the shades of oppositional comparison.

Key words: paremia, opposition, comparison, better than, structure.

Постановка проблеми. Паремійний корпус як всеосяжний репрезентант національного світосприйняття, рефлексор віковичних спостережень, зберігач життєвого досвіду характеризується фіксованим набором мовних універсалій, які функціонують у різножанрових дискурсах і можуть піддаватися структурно-лексичним модифікаціям. Водночас порівняльно-опозиційна семантика паремійних одиниць увиразнює систему переконань, цінностей, уявлень про дійсність, розширюючи межі мовної картини світу, зокрема національного мислення, аналізу та когнітивного ракурсу сприйняття об'єктивної дійсності. Порівняння як компонент мислення слугує для суб'єкта засобом спостереження, пізнання, виявлення подібностей та відмінностей, а також увиразнює якісну та кількісну характеристику зіставляваних об'єктів. Синкретизм усталеної порівняльної семантики має статичний характер [7, с. 126].

Сукупність відображення об'єктивної реальності через призму національного мислення та свідомості забезпечує вербалізацію, а загалом клішування, інтерпретацію, метафоричне переосмислення довоколишніх подій та явищ, які з плином часу закріплюються у мовній системі та набувають статусу паремії, зокрема компаративної семантики, де опозиція слугує особливим інструментарієм пізнання та усвідомлення людиною навколишнього світу.

Актуальність дослідження зумовлена порівняльним аналізом компаративних паремій опозиційної семантики української та англійської мов, що сприяє систематизації нових аспектів у вивченні паремії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні напрацювання щодо аспектів паремійного фонду та компаративної семантики висвітлено у працях вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема У. Билиці, О. Дуденко, І. Голубовської, Т. Комеди, З. Коцюби, С. Швачко, С. Шульги, М. Coinnigh, P. Grzybek, A. Krikmann та ін.

Дихотомічний підхід у дослідженні фактів, явищ, предметів дійсності визначено як універсальний маркер увиразнення низки ознак досліджуваних елементів [3, с. 43]. Бінарність сприйняття людиною навколишньої дійсності охоплює психологічні та фізіологічні механізми, які формують прагнення до категоризації, оцінки, інтерпретації та пізнання [12, с. 32].

Порівняння як фігура мови зображує об'єкти дійсності через найхарактерніші ознаки, які органічно властиві для інших об'єктів тієї ж дійсності [10, с. 469]. Порівняльним конструкціям як представникам складної лінгвістичної категорії «притаманні антропоцентричність, прагнення до зіставлення через оцінювання віддалених одне від одного явищ дійсності і зумовленість суб'єктивним досвідом автора» [14, с. 627].

Прийоми опозиційної репрезентації дійсності забезпечують спільний зміст, безперервність смислового простору опозиції на тлі семантичних кореляцій [12, с. 52]. За таких умов засобом увиразнення протилежних ідей, контрастних фактів, явищ, підсилення переконливості твердження, ефекту впливу опозиції виступає антитеза як риторична фігура, мета якої полягає в «навмисній демонстрації опозиції (контрасту), що досягається взаємодією декількох симетрично розташованих опозицій, діапазон парадигматичних характеристик яких надзвичайно великий» [12, с. 53].

Метафоричне порівняння зближує на основі низки подібних ознак об'єкти та поняття, які не пов'язані у навколишній дійсності. Саме метафора сприяє досягненню піку семантичного прояву асоціацій, які за своєю природою полісміслові та здатні привертати увагу, виражати тлумачення через призму контрастів, відтінків або паралелі, іншими словами, послуговуватися

принципами синергії як поєднання непеєднуваного [9, с. 93]. Традиційна когнітивна модель порівняння – модель-еталон – репрезентована компонентами, де *A* є як *B*, які у свою чергу відображають те, що порівнюють (*A*), із тим, що порівнюють (*B*). Такі моделі можуть уварзняватися, визначатися збіжністю й розбіжностями в когнітивній структурі української та англійської мов [1, с. 93].

Опозиційне порівняння виникає на тлі протиставлення щонайменше двох денотатів, наслідок якого забезпечує потрібні конотативні значення та відтінки, а когнітивні стратегії сприйняття акумулюють відбиток фактів об'єктивної дійсності, історичного досвіду, життєвої мудрості поколінь, ментальності етносу та ін. Враховуючи такі чинники, гіпотетично припускаємо, що саме вони слугували тими обставинами, які закріпили у паремійному фонді української та англійської мов компаративно-опозиційні структури на кшталт *A краще, ніж B; A better than B*, де елемент *A* предромінує над елементом *B*. Відношення порівняння, зіставлення/протиставлення, контрастування двох об'єктів облігаторно марковані показником компаративної семантики. На думку К. Городенської, порівняльно-зіставні сполучники (*ніж, аніж, чим, як* у значенні *ніж*) не передають ні часткового, ні повного уподібнення ситуації, а лише маркують кількісну або ж якісну перевагу порівняного над порівняним [6, с. 12]. Логіко-семантичні ознаки опозиційних порівнянь реалізуються у межах помірних або активних когнітивних процесів, які викликають продуктивну глибоку асоціативну діяльність реципієнта, змушуючи його переносити закладений зміст паремії на явища, події тощо навколишньої дійсності. Зокрема, еквівалентні контрасти *Краще пізно, ніж ніколи / Better late than never* дають змогу учасникам комунікації інтерпретувати зміст паремій у будь-яких ситуаціях на позначення своєчасності/несвоєчасності розвитку подій об'єктивної дійсності, не заперечуючи при цьому низку несподіваних асоціацій.

Мета дослідження. Мета розвідки – системний аналіз паремій зіставно-порівняльної семантики з компонентом *краще ... , ніж* української мови і *better ... than* у англійській мові як цілісних, наповнених комунікативним змістом структурних елементів, який передбачає встановлення ізоморфних та аломорфних рис досліджуваного фактажу. Опозиційний підхід до вивчення паремійних одиниць забезпечує виокремлення універсальних сукупностей та національно специфічних зав'язків [8, с. 212].

Виклад основного матеріалу дослідження. Універсальність та спорідненість паремійного світового надбання засвідчує наближеність на структурно-синтаксичному рівні, уподібнення репрезентації оцінної семантики та закладеної моралі у зміст паремійних одиниць. Компаративно-зіставні паремії української та англійської мов, зокрема з порівняльним компонентом *краще ... , ніж ... // better ... , than ...*, вирізняються структурними моделями на кшталт: 1) *A* (подекуди відсутність *A*) краще *B*, компаративно-опозиційна семантика реалізується у зіставленні явищ, фактів, подій узагальненої дійсності: укр.: *Краще в матері на соломі, ніж з немилим на перині* (порівняння-зіставлення особливостей сімейних взаємовідносин); *Зароблена копійчка краща за крадений карбованець* (порівняння-зіставлення фактів суспільного устрою, трудових відносин); *Краще горбатий, ніж язикатий* (порівняння-зіставлення рис і ознак природи людини) та ін. / англ.: *Better safe than sorry* (порівняння-зіставлення варіантів людської поведінки); *Better than a dig (poke) in the eye with a blunt (burnt) stick; Better than sleeping with a dead policeman* (порівняння-зіставлення з семантичною вказівкою, що відсутність чогось або наявність фактичного не повинна недооцінюватися чи піддаватися сумнівам) 2) будь-яке *A* краще відсутності будь-якого *B*: укр.: *Краще малі торги, аніж великі борги; Краще щось, ніж нічого; Краще хоч поганий родич, ніж ніякого* / англ.: *Little is better than none; Thin bush is better than no shelter*; 3) два (кілька) *A* краще, ніж *B* із експліцитним кількісним показником: укр.: *Краще на п'ять хвилин раніше, ніж на хвилину пізніше; Ліпше десять приятелів, ніж один ворог*; англ.: *Two heads are better than one; Four eyes see more the two (four are better than two)*; 4) одне *A* краще, ніж кілька (два) *B* із експліцитним кількісним показником:

укр.: *Краще одна свічка перед собою, ніж дві за собою; Краще одна пташка в руках, ніж дві в куцах; Краще один раз побачити, ніж сто разів почути* / англ.: *Better to light one candle than to curse the darkness; Better one word in time than two afterwards.*

Аломорфність компаративно-опозиційної семантики досліджуваних паремій спостерігаємо через продуктивність вербалізації прерогативи вміння цінувати існуюче й набути крізь призму градації контрасту «гірше – краще» для української мови: *Краще солом'яний дід, як золоті діти* → солом'яний – золотий; *Краще синиця в жмені, як журавель у небі* → синиця – журавель (мале – велике), у жмені – у небі (доступно близько – недоступно далеко); «гірше – ще гірше» для англійської мови: *Better be stung by a nettle than picked by a rose* → be stung – be picked; *Better cut the shoe than pinch the foot* → cut the shoe – pinch the foot; *Better one-eyed than stone-blind* → one-eyed – blind.

Реалізація компаративно-зіставної семантики досліджуваних паремій української й англійської мов досягається за участі необхідного набору ключових компонентів у структурно-семантичному складі паремії, зокрема: а) щонайменше два елементи, які зіставляються у прямому чи метафоричному осмисленні: укр.: *Краще гірка правда, ніж солодка брехня* (пряме порівняння відтінено антонімами *гірка правда* ≠ *солодка брехня*); *Краще з розумним загубити, як з дурним знайти* (метафоричне порівняння-зіставлення з метою увиразнення розуму як цінності людського мислення, вчинків, поведінки та ін.) / англ.: *Example is better than precept* (пряме порівняння *приклад* – *повчання*); *Bad bush is better than the open field* (метафоричне порівняння-зіставлення *bad bush* ≠ *open field* із семантичним переосмисленням суспільних відносин, цінностей, моралі); б) синтаксичний маркер порівняння, зіставлення: укр.: *Краще цнота в болоті, як не цнота в золоті* / англ.: *Half a loaf is better than none* (*краще як, better than* як маркери зіставного порівняння); в) кількісний маркер як семантичний посилювач змісту паремії, подекуди узагальнений імпліцитного або експліцитного вираження: укр.: *Один учитель краще, ніж дві книжки* (*один* ≠ *два* із семантикою, коли менше переважає значущістю, вагомістю над більшим) / англ.: *Better have a mouse in the pot than no flesh* (мала кількість краще, ніж її відсутність з семантикою позитивної конотації).

Опозиційна семантика, яка виникає між компонентами паремії, виступає базовим елементом реалізації компаративно-зіставного навантаження досліджуваних одиниць в обох мовах. Така опозиція функціонує та реалізується через низку лінгвальних засобів, зокрема за участі антитези, яка увиразнює семантику контрастних значень. Продуктивна вербалізація компаративно-опозиційного характеру паремійних одиниць простежена крізь призму простих антонімічних пар: укр.: *Краще на рідній землі кістьми полягти, ніж на чужій слави досягти* (рідний ≠ чужий) / англ.: *Better is early than late* (early ≠ late), а також через бінарні опозиційні елементи: укр.: *Краще мудре мовчання, ніж дурне казання* → мудре ≠ дурне; мовчання ≠ казання / англ.: *Better an open enemy than a false friend* → an enemy ≠ a friend; open ≠ false. Таким чином, продуктивним засобом творення опозиційно-компаративної семантики українських та англійських паремійних одиниць слугує антонімія, яка як мовна універсалія «стосується не лише кореляцій між словами в межах семантичного поля, але й між парадигмами і полями, а також є способом організації лексико-семантичних макрополів» [8, с. 211].

Однак опозиційна семантика зіставляваних паремійних одиниць виходить за межі традиційного антоніма, залишаючи за ним лише функцію посилювача і активатора змальованих і зіставних становищ на позначення широкого спектру явищ, подій, фактів, поведінки, моральних і духовних цінностей та ін., де контраст досягається протиставленням крайніх наслідків у межах якоїсь однієї ситуації узагальненої дійсності з продуктивною структурою – *наслідок А краще наслідку Б*: укр.: *Краще в латанім, ніж в хапанім* (узагальнено цінність моральної якості чесності за будь-яких умов); *Лучче з доброго коня впасти, ніж на поганому їхати* (узагальнено цінність людської репутації в суспільстві); *Краще з розумним в біді, ніж з дурнем в добрі* (узагальнено наслідки людських взаємовідносин, увиразнено недоліки та вади людини);

Ліпша своя солома, як чужа перина (змальовано різницю результативності господарської діяльності людини) / англ.: *Better be envied than pitied* (увиразнено наслідки взаємин між людьми); *Better lose the saddle than the horse* (синтезовано життєвий досвід через семантику вибору чи його прийняття); *Better wed over the mixen than over the moor* (об'єктивовано особливості міжособистісних відносин). Метафоричне переосмислення через порівняння забезпечує розкриття світовідчуття, мислення, суб'єктне оцінювання фактів дійсності, узагальнення набору характеристик. Такі порівняння призначені для «передачі експресивної інформації за майже відсутності логіко-предметної інформації» [9, с. 93].

На синтаксичному рівні досліджувані паремійні одиниці тяжіють до безособових структур узагальненої очевидності. Безособові речення трактують як «особливі національно-специфічні когнітивні моделі синтаксичного рівня, які визначають параметри взаємодії етнічної особистості з навколишнім світом» [5, с. 411]. Водночас редукція суб'єкта дає змогу зберегти когнітивний модус вербалізації як активності дії, так і її стану через метафоричне переосмислення змальованої у паремії дійсності: укр.: *Краще добре робити, ніж гарно говорити* (фізична активність \neq мовленнєва діяльність); *Краще камінь добати, ніж лиху жінку навчати* (соціальна діяльність); *Краще вмерти, ніж неправду терпіти* (стан як сукупність поведінки, способу й манери життя) / англ.: *Better to reign in hell, than serve in heaven* (різновиди трудової діяльності як стан вільності \neq стан обмеженості; свобода \neq неволя); *Better to give than receive* (спосіб життя як ефективна діяльність).

Продуктивний ізоморфізм корелює з набором розбіжностей на тлі комунікативної спрямованості українських та англійських паремій компаративно-зіставної семантики. Зі спільного такі паремії покликані: а) застерегти на основі спостережень та досвіду поколінь: укр.: *Краще на волі на вітці, чим у неволі в золотій клітці* (цінність свободи); *Лучше нехай буде злий, ніж дурний* (цінність мудрості, раціональності) / англ.: *Better a century of tyranny than one day of chaos* (про важливість організованого суспільно-політичного, особистісного устрою); *A good name is better than riches* (сема соціального статусу); б) надати рекомендацію, пораду, попередження щодо ймовірних наслідків поведінки, способу життя, діяльності людини: укр.: *Краще не обіцяти, як слова не здержати*; *Краще гляди свого носа, ніж чужого прося!* (акумульовано норми поведінки і взаємовідносин); *Краще тепер, ніж у четвер* / англ.: *Better late than never* (цінність часу); *The better the day, the better the deed* (позитивна конотація причинно-наслідкового зв'язку); в) репрезентувати повчання й увиразнення цінностей через протиставлення, опис або метафоричне переосмислення дійсності: укр.: *Ліпше своє болото, як чуже золото*; *Ліпше свій хліб недопечений, ніж чужий перепечений* (увиразнено сему своє \neq чуже); *Краще нині горобець, як у завтра голубець* (узагальнено цінність часу, реальної дійсності над невизначеним майбутнім); *Краще сім раз горіти, аніж один раз овдовіти* (цінність сімейних взаємовідносин, роль чоловіка) / англ.: *It is better to be born lucky than rich* (розкрито сему людської долі); *Better be the head of a dog than the tail of a lion* (про суспільну роль людини); г) відтворити засудження фактів історичного досвіду: укр.: *Краще смерть, ніж неволя* / англ.: *Better to die on your feet than live on your knees*; *Better to live one day as a tiger than a thousand years as a sheep* (цінність свободи, осудження неволі, рабства).

На протигагу український паремійний фонд засвідчує фіксації з комунікативною метою висміювання людських рис і норм поведінки, зокрема через сему кепкування. Тут вербалізовано властивість людської скупості: укр.: *Хай краще живіт потісниться, ніж страва скиснеться*; *Краще хай живіт лусне, ніж добро має пропасти*.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, компаративні паремії зіставно-порівняльної семантики стосуються різноманітних етапів, явищ, проявів життєдіяльності людини, акумулюючи та зберігаючи життєву мудрість, досвід поколінь, взаємовідносини між людьми, поведінковий етикет та ін.: укр.: *Ліпше сире жито жати, як має ним вітер коли-*

самі; *Краще почервоніти, як посиніти; Ліпше, щоб дитина плакала тепер, як батьки опісля* / англ.: *Friend's frown is better than a fool's smile; Wit bought is better than wit taught.*

Отже, паремійний фонд української та англійської мов, послуговуючись провербіальними одиницями компаративно-зіставної семантики з компонентом на кшталт *краще ... , ніж...*; *better...than...*, засвідчує універсальність образності картини світу щодо явищ оточуваної дійсності, соціальної діяльності, поведінкового етикету, збереження й передачі історичного досвіду поколінь та ін. Непродуктивні розбіжності простежено у комунікативній спрямованості досліджуваних паремій, а також у відтінках опозиційного зіставлення.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у продовженні низки зіставно-типологічних досліджень на матеріалі українського та англійського паремійних фондів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ахмедова Е.Д. Стратегії англо-українського перекладу художніх порівнянь: когнітивний аналіз. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2020. Вип. 2. С. 92–99.
2. Баранцев К.Т. Англо-український фразеологічний словник. Київ, 2005. 1056 с.
3. Билиця У.Я. Концепт HUMAN BEING в англomовній компаративній фразеології : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Івано-Франківськ, 2019. 368 с.
4. Голубовська І.О. Етнічні особливості мовних картин світу : монографія. Київ, 2004. 284 с.
5. Голубовська І.О. Етнічні особливості української національно-мовної картини світу. *Studia-linguistica*. 2010. Vol. 4. С. 400–412.
6. Городенська К.Г. Граматичний словник української мови: сполучники. Херсон : Видавництво ХДУ, 2007. 340 с.
7. Городецька В.А. Порівняння як ознака художнього ідіолекту (на матеріалі поетичного мовлення В. Стуса). *Лінгвістика і поетика тексту*. 2018. Вип. 17. С. 124–134.
8. Коцюба З.Г. Опозиційне структурування дійсності як основа побудови концептуальних взаємозв'язків у паремійних фондах мов. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. 2009. Вип. 3. С. 209–213.
9. Крилова Т.В. Особливості відтворення метафоричних художніх порівнянь. *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського*. 2020. Т. 31 (70). № 2. Ч. 3. С. 92–96.
10. Мацько Л.І. Порівняння. Українська мова. Енциклопедія. Київ, 2004. С. 507.
11. П'ять тисяч прислів'їв та приказок / Л. Вознюк. Тернопіль, 2013. 224 с.
12. Подсевак К.С. Бінарна опозиція «ЛЮДИНА – ТЕХНІКА» у лінгвокомунікативному висвітленні (на матеріалі наукової фантастики Р. Бредбері) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2020. 272 с.
13. Прислів'я, прикмети та повір'я українського народу / Н. Кусайкіна. Харків, 2011. 128 с.
14. Хараман Н.О. Порівняння в образній системі «Щоденника» Олександра Довженка. *Лінгвістика і поетика тексту*. 2013. Вип. 9. С. 626–631.
15. Шульга С.Я. Компаративні відношення на матеріалі англійських та українських паремій: зіставний аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. С. 137–139.
16. Coinning M. The Irish Proverbial Comparison 'chomh + ADJ + le + NP'. *Zeitschrift fur celtische Philologie*. 2017. № 64. P. 207–254.
17. Glucksberg S., Keysar B. Understanding Metaphorical Comparisons. Canada, 1990. P. 3–6.
18. Grzybek P. Semiotic and Semantic Aspects of the Proverb. *Introduction to Paremiology: A Comprehensive Guide to Proverb Studies*. 2014. P. 68–111.
19. Krikmann. A. Proverb semantics. *Studies in structure, logic, and metaphor*. Proverbium, 2009. 312 p.
20. Oxford Dictionary of Proverbs: 6th ed. / J. Speake. Oxford, 2015. 625 p.